

Cyfarfod	Pwyllgor Iaith
Dyddiad	22 Hydref 2024
Teitl	Cynllun Hybu'r Gymraeg – Adran Gyllid
Pwrpas	Cyflwyno gwybodaeth am gyfraniad yr Adran Gyllid i hybu a hyrwyddo'r iaith Gymraeg
Awdur	Dewi Morgan, Pennaeth Cyllid

1. Pa bolisiau a chynlluniau sydd mewn lle o fewn eich adran er mwyn cyfrannu at amcanion y strategaeth iaith? Nodwch y maes blaenoriaeth (blynyddoedd cynnar, dysgu, gwaith a gwasanaeth, y gymuned neu ymchwil a thechnoleg)

Prosiectau yng nghynllun y Cyngor

Cynllun Digidol Cyngor Gwynedd 2023/2028

Mae'r cynllun yn cwmpasu 29 prosiect i gefnogi Cyngor Gwynedd i fod yn GYNGOR DIGIDOL, ble mae technoleg yn cael ei ddefnyddio'n ddoeth er mwyn darparu gwasanaethau'n fwy economaidd ac effeithiol, a ble mae'r cwsmer yn fwyfwy canolog ym mhopeth rydym yn ei wneud.

Mae egwyddorion cydraddoldeb a llesiant yn wythiennau cyson oddi fewn y Cynllun, gan gynnwys y Gymraeg ac elfen cynaliadwyedd y Pum Ffordd o Weithio, gyda'r ymrwymiad i gynnwys y Gymraeg mewn trefn Asesiad Addasrwydd Digidol ar gyfer mewnosod unrhyw ddatblygiad digidol oddi fewn y Cyngor. Mi fydd yr asesiad addasrwydd yn dwyn ar safonau digidol sydd wedi eu cyhoeddi gan Comisiynydd y Gymraeg, gan eu gweithredu ar gyfer unrhyw ddatblygiad mewnol neu gaffael datrysiad gan gwmnïau trydydd parti.

Prosiectau a chynlluniau eraill

Defnydd dydd-i-ddydd

Rydym yn ymfalchïo fod yr holl adran yn darparu ei wasanaethau trwy'r Gymraeg a credwn fod y gallu i weithio o ddydd-y-ddydd trwy gyfrwng y Gymraeg wedi bod yn gymorth mawr wrth ddenu a phenodi staff newydd. Mae gennym dystiolaeth fod y diwylliant yma wedi meithrin hyder nifer o'n staff newydd gan gryfhau eu ddefnydd o'r iaith.

Archwilio Cymru

Mae swyddogion yr Adran yn cynnal cyfarfodydd yn uniaith Gymraeg gyda swyddogion Archwilio Cymru. Credwn fod hyn wedi rhoi ysgogiad i Archwilio Cymru gryfhau'r eu trefniadau o'r Gymraeg a credwn fod hyn wedi bod yn gyfle i staff Archwilio Cymru ddatblygu eu Cymraeg hefyd a gwneud mwy o defnydd ohono.

Hyfforddiant

Mae Adran Gyllid Cyngor Gwynedd yn un o'r cyflogwyr prin hynny sy'n cynnig hyfforddiant proffesiynol mewn materion ariannol a thechnoleg gwybodaeth trwy'r Gymraeg. Rydym yn cynnig lleoliadau Cymraeg i Brentisiaid a Hyfforddeion yn y Gwasanaeth Cyfrifeg ac yn y Gwasanaethau Digidol.

2. Beth arall sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn codi statws y Gymraeg a sicrhau cyfleoedd i bobl i ddefnyddio'r Gymraeg?

Credwn fod y gwasanaethau rydym yn eu darparu i'r cyhoedd yn y meysydd ariannol (e.e. trethi, budd-dal) yn gwbl ddwyieithog, gan gynnwys y llenyddiaeth a ffurflenni rydym yn eu darparu. Er hynny, rydym yn ymwybodol fod pethau'n newid yn gyflym iawn yn y maes budd-daliadau sy'n ymwneud â chyd-weithio gyda cyrff o'r tu allan i'r Cyngor a byddwn yn parhau yn ofalus i sicrhau fod y safonau yn cael eu cynnal.

O safbwynt materion digidol, gwelir yn rhan 1 uchod fod hwn yn faes sy'n datblygu'n barhaus a wrth sefydlu systemau newydd fel bo'r angen byddwn yn gweithredu i sicrhau cydymffurfiaeth â'n disgwyliadau.

3. Ydy datblygiad technoleg wedi amharu ar eich gallu i ddarparu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg? Os yn berthnasol rhwch enghraifft. Sut ydych chi'n sicrhau nad yw datblygiad technoleg yn effeithio ar eich gallu i ddarparu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg?

Mae'r Cynllun Digidol yn nodi'r angen i gynnwys y Gymraeg mewn unrhyw ddarpariaeth digidol, ond tydi'r farchnad ddigidol ddim wastad yn gefnogol i ddarparu systemau dwyieithog. Cafwyd esiampl o hyn gyda darpariaeth hunanwasanaeth Treth y Cyngor ar gyfer y cyhoedd, ble nad oedd y ddarpariaeth yn cyfarch popeth yn ddwyieithog. Er y rhwystr hyn, aethpwyd ati i ddarganfod datrysiad a chomisiynu gwaith drwy gwmni 3ydd parti arall sy'n rhyng-gipio manylion y system yn y Saesneg, ei gyfieithu o gyfieithiadau sydd wedi eu paratoi yn barod a'i gyflwyno i'r defnyddiwr yn y Gymraeg. Gall y math hyn o dechnoleg ei ddefnyddio yn eang, a ni ddylai diffyg datrysiad parod gan gwmni ein atal o gyflwyno darpariaeth dwyieithog.

Mae eithriadau i hyn, er enghraifft, tydi cynnyrch llawn hir-ddisgwyliedig Microsoft ar gyfer deallusrwydd artiffisial (Copilot) ddim yn cynnwys y Gymraeg fel iaith sy'n cael ei gefnogi, a drwy hynny, mae cyfleon i ddargyfeirio tasgau megis paratoi cofnodion drwy'r cyfrwng hwn yn cael eu colli ar gyfer cyfarfodydd â gynhelir yn y Gymraeg.

4. Sut ydych chi'n cadw cofnod o'r bobl sy'n defnyddio eich gwasanaeth trwy gyfrwng y Gymraeg? Allwch chi rannu data perthnasol?

Mae mwyafrif y gwasanaethau a gynigir gan yr Adran yn ymwneud â chefnogi adrannau eraill y Cyngor a'u cynorthwyo hwy i ddarparu gwasanaethau i weddill y Cyngor.

Fodd bynnag, mae'r adran yn gallu dylanwadu ar y gwasanaethau rydym yn eu cynnig a chefnogi'r Gymraeg trwy'r Cyngor.

Gwasanaethau Digidol

Mae pob gliniadur a ddarperir yn gorfforaethol yn cael eu darparu gyda'r llwyfan weithredu wedi ei sefydlu yn y Gymraeg. Cesglir ystadegau pellach er mwyn gwirio y nifer sy'n dewis parhau gyda'r gosodiad yn y Gymraeg, neu yn mynd rhagddo a'i newid i'r Saesneg.

Mae'r gliniaduron a ddarperir gan y Gwasanaeth Dysgu Digidol yn cael eu darparu gyda'r llwyfan gweithredu yn y Gymraeg, ond nid oes gosodiad wedi ei ddarparu ar gyfer mesur os yw'r gosodiad yn cael ei newid. Mae gwaith datblygol yn mynd rhagddo gyda tîm HWB yn Llywodraeth Cymru i alluogi modd o adrodd i'r dyfodol.

Gweinyddu Pensiynau

Rydym wedi cyflwyno system hunanwasanaeth newydd i'r gronfa bensiwn ym mis Ebrill eleni. Cronfa Bensiwn Gwynedd oedd y gronfa gyntaf yng Nghymru i uwchraddio i'r safle newydd ac roedd rhaid i ni helpu'r cwmni i ddatblygu'r fersiwn Gymraeg o'r safle. Roedd hwn yn waith eithaf sylweddol, ond bydd y safle yma rŵan yn cael ei ddefnyddio ar draws Cymru wrth i'r cronfeydd eraill uwchraddio.

Mae Cronfa Bensiwn Powys yn defnyddio'r safle we rŵan hefyd. Rydym yn parhau i ddatblygu'r system a bydd elfennau ychwanegol yn cael eu cyflwyno i'r safle yn y misoedd nesaf, a bydd gweddill cronfeydd Cymru'n symud drosodd dros y blynnyddoedd nesaf.

5. Beth yw sgiliau iaith eich staff?

Darparwyd yr adroddiad Dynodiadau Iaith diweddaraf ym Medi 2024, gan ddefnyddio data fel ag yr oedd ar 2^{il} Fedi. Mae'r adroddiad yn nodi fod 218 o staff yr Adran Gyllid wedi cwblhau hunanasesiad ieithyddol, sy'n 99.5% o'r gweithlu – dyma'r ganran uchaf o holl adrannau'r Cyngor. Dim ond 1 aelod o staff doedd ddim wedi cyflwyno dadansoddiad ar y diwrnod hwnnw a rydym wedi dilyn i fyny ar hynny yn syth.

O'r 218 sydd wedi cyflwyno hunanasesiad, roedd 99.1%, sef 216 yn cyrraedd dynodiad iaith eu swydd. Hynny yw, dim ond 2 aelod o staff wedi dod i gasgliad nad ydynt yn cwrdd â dynodiad eu swydd ond rydym yn cynnal cefnogaeth i'r swyddogion hyn er mwyn eu chefnogi i wella eu sgiliau ieithyddol.

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae dau aelod o staff wedi dilyn hyfforddiant iaith. Bu Prentis Gradd ar gwrs Gloywi Ysgrifennu gyda Cymraeg Gwaith yn Nant Gwrtheyrn er mwyn datblygu ei sgiliau iaith ymhellach.

Mae Rhaglennwr/Dadansoddwr yn y Gwasanaeth Digidol hefyd wedi bod yn dilyn gwersi Cymraeg wythnosol ar lefel Sylfaen gyda Dysgu Cymraeg. Mae'n bwriadu dal ati efo'r gwersi.

6.Rhowch enghreifftiau o unrhyw rwystrau, cwynion a chanmoliaeth sy'n gysylltiedig gyda darparu a hyrwyddo gwasanaethau cyfrwng Cymraeg.

Gwasanaeth Cyflogau

Cafwyd achos yn yr Uned Cyflogau ym mis Hydref 2023 lle derbyniwyd cwyn gan aelod o'r cyhoedd gan ei bod wedi derbyn Ffurflen Cyflogwr SSP1 mewn uniaith Saesneg a pan holwyd am un Cymraeg, nodwyd nad oedd ffurflen Cymraeg ar gael; roedd hynny yn wybodaeth anghywir. Nid ffurflen Cyngor Gwynedd ydi SSP1, ond un Cyllid a Thollau EF. Serch hynny, roedd fersiwn Gymraeg o'r ffurflen yma ar gael, a dylai fod wedi ei rannu.

Yn dilyn hyn, adolygwyd y prosesau yn yr Uned Cyflogau i sicrhau bod yr holl swyddogion yn gwybod bod y ffurflen hon ar gael yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg. Bellach, mae ffurflen Cymraeg a Saesneg yn cael ei hanfon mewn achosion o'r math yma, yn unol â Pholisi Iaith y Cyngor. Ymhellach, yn dilyn y digwyddiad hwn bu i'r gwasanaeth gynnal adolygiad o'r holl ffurflenni gan gyrrff allanol roedd yn ei anfon allan i gyflogeion a chyn-gyflogeion, er mwyn sicrhau fod fersiynau Cymraeg yn ogystal â fersiynau Saesneg yn cael eu dosbarthu.

Gwasanaeth Pensiynau

Mae'r Gwasanaeth wedi cael adborth da iawn ar y cyfan am y safle hunan-wasanaeth newydd (gweler Rhan 4 uchod). Dyma un sylwad o'r adborth rydym wedi ei dderbyn o rhan y Gymraeg:

'Hawdd iawn mewngofnodi ac yn y Gymraeg - ardderchog.'

Adroddiad yr adran i Bwyllgor Iaith yn 2023:

[Cynllun Hybur Gymraeg Adran Gyllid.pdf \(llyw.cymru\)](#)